

Høyt belegg fører til strengere soningsforhold ved Telemark fengsel avdeling Skien

Det høye belegget ved Telemark fengsel avdeling Skien fører til at innsatte som skulle sonet på fellesskapsavdeling, soner lenger på restriktiv avdeling enn nødvendig. Fengselet bør dessuten utvide fellesskapet mellom innsatte og ansatte på avdeling for særlig høyt sikkerhetsnivå og vurdere andre tiltak for å redusere risikoen for isolasjonsskader, heter det i Sivilombudsmannens besøksrapport fra Telemark fengsel, avdeling Skien.

Sivilombudsmannens forebyggingsenhet besøkte Telemark fengsel Skien avdeling i juni 2015. Besøket omfattet avdeling A, de to sikkerhetscellene og fengselets sikkerhetsseng (belteseng), lufteområdene, avdeling for særlig høyt sikkerhetsnivå, fellesskapsavdelingene H, B og C, verksteder, skoleavdeling, aktivitetsbygg, besøksrommene og vaktrommene på de enkelte avdelingene. Forebyggingsenheten undersøkte også innsattes fellesskapsrom. Besøksrapporten foreligger nå og er publisert på Sivilombudsmannens nettsider.

- Fengslets belegg på 97,4 prosent fører til at nyinnsatte og andre innsatte blir sittende lenger på restriktiv avdeling enn forutsatt, sier Aage Thor Falkanger, sivilombudsmann. Samtidig ble det konstatert at de fleste innsatte følte seg trygge i fellesskapet. Små boenheter og betjentenes tilstedeværelse ble trukket frem som viktige faktorer for å skape trygghet.

Særlig høyt sikkerhetsnivå

På bakgrunn av soningsvilkårene på særlig høyt sikkerhetsnivå, undersøkte forebyggingsenheten spesielt hvordan fengselet gjennomfører kontrolltiltak, og dessuten hvilke tiltak som er iverksatt for å kompensere for manglende menneskelig kontakt og redusere eventuelle skadevirkninger av isolasjon. På denne avdelingen vil det være svært få innsatte, ofte kun en, om gangen.

- Regimet på avdeling for særlig høyt sikkerhetsnivå setter svært strenge begrensninger for innsattes bevegelsesfrihet og mulighet for menneskelig kontakt. I et forebyggingsperspektiv står faren for isolasjonsskader sentralt, sier Aage Thor Falkanger.

På bakgrunn av observasjoner av sikkerhetstiltak, mulighet for fellesskap, mulighet for friluft, kravet til helsetjenester og ansattes opplæring, anbefaler Sivilombudsmannens forebyggingsenhet at flere vurderinger og alternative tiltak gjennomføres.

- Vi anbefaler at fengselet utvider fellesskapet mellom innsatte og ansatte og vurdere andre tiltak for å minske risikoen for isolasjonsskader, inkludert alternative muligheter for opphold i friluft utover en mindre betonglufttegård. Vi understreker også behovet for at det jevnlig foretas konkrete vurderinger av om sikkerheten kan ivaretas gjennom andre og mindre inngripende sikkerhetstiltak enn bruk av håndjern, sier Sivilombudsmannen.

Helsesamtaler overvåkes av betjenter fra et tilstøtende vaktrom. Vedkommende kan se, men ikke høre samtalen mellom innsatt og helsepersonell.

- Vår anbefaling er at fengselet avslutter overvåkningen av helsesamtaler som foregår med glassvegg mellom innsatt og helsepersonell, sier Aage Thor Falkanger.

- Arbeid på særlig høyt sikkerhetsnivå representerer særskilte utfordringer og vi anbefaler at ansatte på denne avdelingen sikres jevnlig og individuell opplæring og veiledning, som setter dem i stand til å ivareta faglige og menneskelige utfordringer.

Helsepersonellens rolle

Befaringen og gjennomgang av pasientjournaler samt samtaler med innsatte og helsepersonell tyder på at fengselets helsetjeneste holder en god faglig forsvarlighet. Det har imidlertid forekommet at Skien legevakts personell har anbefalt eller godkjent bruk av tvangsmidler overfor kriminalomsorgen.

- Dette skal ikke forekomme. Det er bekymringsfullt at en lege anbefaler beltelegging av en innsatt i fengsel som et forebyggende tiltak, sier sivilombudsmannen.

80 nye soningsplasser skal prosjekteres ved Telemark fengsel, Skien avdeling. Det fremstod som uklart om utvidelsen vil ivareta det samme arbeids- og aktivitetstilbudet til de innsatte.

- Manglende aktivisering kan påvirke innsattes helse og soningsprogresjon negativt. Ved utbygging av nye soningsplasser bør det derfor sikres at alle innsatte vil motta et tilfredsstillende aktivitetstilbud, sier Aage Thor Falkanger.

Kontakt:

Aage Thor Falkanger, sivilombudsmann: 22 82 85 40,

eller via

Anette Hansen, kommunikasjonsrådgiver: 975 15 708, anh@sivilombudsmannen.no

På bakgrunn av Norges tilsutning til tilleggsprotokollen til FN's torturkonvensjon, er Sivilombudsmannen gitt et eget mandag for å forebygge tortur og annen umenneskelig behandling eller straff. Sivilombudsmannens forebyggingsenhet mot tortur og umenneskelig behandling ved frihetsberøvelse foretar regelmessige besøk til steder der mennesker er fratatt friheten, for eksempel fengsler, politiarrester, psykiatriske institusjoner og barneverninstitusjoner. Besøkene kan være varslede eller uvarslede.